

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра географії України та регіоналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан географічного факультет

Мирослав ЗАЯЧУК
«30» серпня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ТОПОГРАФІЯ З ОСНОВАМИ ГЕОДЕЗІЇ**

Вид дисципліни (за компонентом ОП): нормативна

Освітньо-професійна програма: географія

Спеціальність: 014.07 Середня освіта (географія)

Галузь знань: 01 Освіта

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний

Мова навчання: українська

Чернівці 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Топографія з основами геодезії» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія» спеціальності: 014.07 Середня освіта (географія), галузі знань: 01 Освіта, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол №6 від 31 травня 2021р.).

Розробники: Наталія ЗАБЛОТОВСЬКА, кандидат географічних наук, доцент;
Володимир КОСТАЩУК, кандидат географічних наук, доцент.

Погоджено

з Гарантом ОП «Географія»

Олександра ЧУБРЕЙ

Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики

Протокол №13 від "29" серпня 2023 року

Завідувач кафедри

Іван КОСТАЩУК

Схвалено методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від "29" серпня 2023 року

Голова методичної ради факультету

Наталія АНДРУСЯК

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни):

Навчальна дисципліна «Топографія з основами геодезії» належить до переліку нормативних (обов'язкових) навчальних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр», що пропонується в рамках циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти на першому році навчання. Предметом вивчення навчальної дисципліни є топографічні карти і плани місцевості, методи їхнього створення та використання.

1.2. Мета навчальної дисципліни:

Мета вивчення навчальної дисципліни «Топографія з основами геодезії» передбачає оволодіння студентами належними знаннями, уміннями і навичками в роботі з геодезичними приладами, топографічними картами і планами місцевості при вирішенні науково-дослідних чи прикладних господарських проблем, викладанні тем топографічного змісту в закладах середньої освіти.

Задля досягнення поставленої мети необхідно опрацювати відповідні літературні, картографічні та статистичні джерела; оволодіти понятійно-термінологічним апаратом топографії і геодезії; встановити міждисциплінарні зв'язки між даною та суміжними науковими дисциплінами.

1.3. Завдання курсу:

- ознайомити студентів з загальною теорією топографії і геодезії, методами топографо-геодезичного дослідження;
- навчити студентів розуміти топографічні карти і користуватися ними в наукових дослідженнях, практичній та навчальній діяльності;
- довести значення топографо-геодезичних знань у сучасному житті;
- розвинути у студентів уміння використовувати топографічні карти різного масштабу і призначення;
- сформувати навички використання геодезичних приладів в процесі польових топографо-геодезичних робіт;
- розкрити сучасні підходи до розробки і використання топографічних карт;
- здійснювати основні види геодезичних зйомок.

1.4. Пререквізити Навчальна дисципліна вивчається в першому семестрі і основою для подальшого вивчення дисциплін картографічного змісту «Картографія» та «Тематична картографія».

2. Результати навчання:

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **загальні компетентності**, як:

ЗК 06. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні

види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище

ЗК 11. Здатність до самостійного вивчення нових методів, форм роботи, використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності та підвищення професійної майстерності.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, провадження інноваційної діяльності, здатність генерувати нові ідеї, творчо підходити до розв'язання проблем.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **фахові компетентності**, як:

ФК 01. Здатність застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами в науково-дослідницькій і професійній діяльності.

ФК 09. Здатність навчити аналізувати географічні об'єкти й процеси як антропогенного, так і природного походження, з погляду фундаментальних принципів і знань природничих наук.

ФК 10. Здатність використовувати, читати та створювати географічні карти з використанням ГІС у педагогічній і практичній діяльності, наукових дослідженнях.

ФК 12. Здатність навчити застосовувати географічні знання при вивченні світу, регіону, країни, своєї місцевої, володіння інструментарієм краєзнавчих досліджень.

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Знати основи психології, педагогіки, методики викладання а також фундаментальних і прикладних наук, необхідних для досягнення результатів навчання.

ПРН 05. Знання основних принципів і положень географічної науки та їх використання у професійній педагогічній діяльності.

ПРН 07. Обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності, користуватися програмним забезпеченням та сучасними засобами зберігання та обробки інформації.

ПРН 12. Здатність застосувати знання основних правил організації польових та камеральних досліджень у педагогічній діяльності та позакласній і позашкільній роботі.

ПРН 13. Здатність самостійно створювати наочні матеріали з використанням ПК, картографічні матеріали з метою оцінки, моделювання та прогнозування у шкільній географічній освіті.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: Топографія з основами геодезії												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	I	1	5	150	3	30	-	-	30	90	-	іспит
заочна	I	1	5	150		8	-	-	8	134	-	іспит

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Загальні відомості топографії і геодезії											
Тема 1. Вступ.	4	2				2	4					4
Тема 2. Системи координат. Державна опорна геодезична мережа	10	2		2		6	10	1		1		9
Тема 3. Пряма та обернена геодезична задачі	10	2		2		6	10	1		2		7
Тема 4. Кути орієнтування.	10	2		4		4	10	1		1		8
Тема 5. Історія розвитку топографії та геодезії	16	2				14	16					16
Разом за ЗМ1	50	10		8		32	50	3		4		43
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Топографічні карти і плани											

Тема 1. Форма і розміри Землі. Проектування карт. Особливості вивчення даної теми у шкільному курсі географії	15	2		2		11	15					15
Тема 2. Зміст та властивості топографічних карт і планів. Особливості вивчення даної теми у шкільному курсі географії	15	2		3		10	15	1				14
Тема 3. Математична основа топографічних карт. Номенклатура. Особливості вивчення даної теми у шкільному курсі географії	20	2		3		15	20	1		1		18
Разом за ЗМ 2	50	6		8		36	50	2		1		47
Змістовний модуль 3. Топографо-геодезичні зйомки												

Тема 1. Геодезичні вимірювання. Найпростіші вимірювання. Особливості вивчення даної теми у шкільному курсі географії	5	2	2	1	5				5
Тема 2. Геодезичні зйомки. Класифікація зйомок. Спрощені зйомки.	5	2	2	1	5	1	1		3
Тема 3. Нівелювання. Прилади. Види.	5	2	2	1	5	1	1		3
Тема 4. Теодоліт, будова і принципи роботи	10	2	4	4	10	1	1		8
Тема 5. Побудова теодолітного полігону. Обчислення.	10	2		8	10				10
Тема 6. Тахеометрична зйомка. Розімкнутий хід.	10	2	4	4	10				10
Тема 7. Мензуральна зйомка	5	2		3	5				5
Разом за ЗМ 3	50	14	14		50	3			47
Усього годин	150	30	30		90	8		8	134

3.3 ТЕМАТИКА ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
	Змістовий модуль 1		
1	Задачі на масштаб	2/1	2
2	Поперечний масштаб	2/-	2
3	Системи координат та кути орієнтування	4/2	6

Змістовий модуль 2			
4	Номенклатура топографічних карт	2/1	4
5	Опис топографічної карти. Площа об'єктів. Профіль.	3/-	2
6	Побудова горизонталей	3/-	4
Змістовий модуль 3			
7	Будова приладів і робота з ними (компас, бусоль, екліметр, окомірна лінійка)	2/1	3
8	Бусольна зйомка. Прилади. Опрацювання результатів зйомки	3/1	5
9	Геометричне нівелювання. Прилади. Опрацювання результатів.	3/1	5
10	Будова теодоліта. Принципи роботи. Вимірювання горизонтальних і вертикальних кутів	2/1	2
11	Опрацювання результатів теодолітної зйомки.	4/-	5

3.4 Тематика індивідуальних завдань

№	Назва реферату	Прізвище	Термін
1.	Національний Атлас України: концепція створення, структура та зміст.		07.12
2.	Картографічна інфраструктура України: суть, властивості, етапи розвитку, стан і перспективи.		07.12
3.	Топографо-геодезичні вчення народів Азії в середні віки.		07.12
4.	Значення вчення Ератосфена у визначенні форми і розмірів Землі в давній період розвитку топографії.		07.12
5.	Антична топографія і картографія в епоху римської імперії.		07.12
6.	Банки даних топографо-геодезичного призначення.		07.12
7.	Українська топографія і картографія в радянський період.		07.12
8.	Система "Інвент-град" та «Автокад» їх використання при топографо-геодезичних роботах.		07.12
9.	Старіння та оновлення топографічних карт.		07.12
10.	ГІС-технології у оновленні топографічних карт.		07.12
11.	Вчення М. Коперніка – Геліоцентрична система світу.		07.12
12.	Використання топографічних карт у ландшафтних дослідженнях.		07.12
13.	Застосування топографічних карт у науковій, навчальній та практичній діяльності.		07.12
14.	Автоматизація землевпорядних робіт.		07.12
15.	GPS та його використання при геодезичних роботах.		07.12
16.	Глобальні навігаційні системи.		07.12
17.	Система ГЛОНАС – будова, використання та практичне значення.		07.12
18.	Зображення на топографічних картах населених пунктів.		07.12
19.	Зображення на топографічних картах промислових і соціокультурних об'єктів.		07.12

20.	Метричність та символічність зображення та топографічних картах.		07.12
21.	Топографічні знання в шкільній географії		07.12
22.	Картографічні інтернет-джерела в шкільній географії		07.12
23.	Географічні та сучасні навігаційні системи		07.12
24.	Плани міст та навігаційні системи громадського транспорту		07.12
25.	Сфери використання даних дистанційного застосування Землі		07.12
26.	Електронні карти та глобуси		07.12
27.	Використання піктографічних схем (первісні карти)		07.12
28.	Топографо-геодезичні знання шумерів		07.12
29.	Основні завдання Держгеокадастру		07.12
30.	Основи наукової картографії Гіпарха		07.12
31.	Метричні характеристики сучасних картографічних зображень		07.12

3.5 Зміст завдань самостійної роботи та завдань для самоперевірки її виконання

№ЗМ НЕ В яких передб ачено СМ	Тема, завдання самостійної роботи	Види діяльності самостійн ої роботи	Список рекомендованої літератури до теми	Термін
Змістовий модуль №1				
1.5	Сучасні тенденції топографічного картографування	Розгляд перспекти вних напрямів топографі чного картограф ування.	Основна: 1. Сосса Р. І. Картографування території України: історія, перспективи, наукової основи. –К.: Наук. Думка, 2005. -296 с., С. 150- 156	12.10
1.5	Тематичне та спеціальне картографування в Україні (в період 1918 - 1990)	Аналіз основних тематичн их карт згаданого періоду, формуван ня картограф	Сосса Р. І. Картографування території України: історія, перспективи, наукової основи. –К.: Наук. Думка, 2005. -296 с., С. 43-56, 71-75, 80-95.	12.10

		ічних шкіл.		
Змістовий модуль №2				
2.1	Старіння топографічних карт. Кваліметричний та маркетинговий метод оцінки старіння топографічних карт.	Аналіз топографічних карт	Сосса Р. І. Картографування території України: історія, перспективи, наукової основи. –К.: Наук. Думка, 2005. -296 с., С.241-295 Любченко В.Є Карта у плині часу. – Вінниця: ДП «ДКФ», 2008. – 160 с.	09.11
2.3	Знакові системи картографії, як засіб картографічного моделювання	Вміння застосовувати штрихові, фонові, фонові-штрихові; геометричні, художні, символічні і шрифтові знаки.	Т.І. Козаченко, Г. О. Пархоменко, А. М. Молочко Картографічне моделювання: Навч. посібник – Київ, 1999 –320с., С. 94-128	09.11

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Під час викладання освітньої компоненти використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: бесіда, пояснення, робота з електронними ресурсами;
- наочні методи: демонстрація відео, презентації, періодичні видання, книги;
- Дискусія на лабораторних заняттях під час обговорення проблемних питань;
- самостійна робота.
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси, семінари, круглі столи, вебінари)
- методи стимулювання пізнавального інтересу: дискусії, тренінги.

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

5.1 Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни. Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (іспиту). Додатково студент може отримати до 20 балів за виконання ІНДЗ.

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовий модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 20 (10 балів за теоретичний блок та 10 балів – за виконання завдань на лабораторних); 2 модуль – 20 (10 балів за

теоретичний блок та 10 балів – за виконання завдань на лабораторних), 3 модуль – 20 за виконання завдань на лабораторних.

Студент, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 30 балів - не допускається до складання іспиту

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається екзамен, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою чи бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи – ІНДЗ (фіксовані виступи, реферати, статті, участь в олімпіадах, наукових конференціях тощо), може отримати додатково 20 балів, які також підсумовуються до підсумкової оцінки. Зауважимо, що зміст індивідуальних дослідницьких робіт студентів подається через платформу Moodle де перевіряється на випадок не добросовісних дій студента. Загалом оцінка ІНДЗ передбачає оцінювання власне проведеної роботи та її захист.

5.2 Шкала оцінювання

Головним критерієм успішного освоєння дисципліни є досягнення здобувачем освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом освоєння навчальної дисципліни

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

<i>Рейтингова оцінка з дисципліни</i>	<i>Оцінювання в системі ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	<i>Залік за національною шкалою</i>
90-100	A	5 (відмінно)	Зараховано
80-89	B	4 (добре)	
70-79	C	4 (добре)	
60-69	D	3 (задовільно)	
50-59	E	3 (задовільно)	
35-49	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Не зараховано
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	

5.3 Засоби оцінювання. Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є: письмове й усне опитування, контрольні модульні роботи з використанням стандартизованих тестів; проекти; презентації результатів проведених досліджень та оцінювання виконаних лабораторних завдань і самостійних робіт; контроль виконання індивідуальних завдань здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів досліджень.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких засобів діагностики, як лабораторні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування. Форма підсумкового контролю (іспит) полягає в

оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі усних відповідей на підсумковому модулі та результатів виконання певних видів робіт.

Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти зобов'язані виконувати положення принципів академічної доброчесності: виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб; не допускати списування під час проведення контрольних заходів (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв); надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів; не публікувати і не розповсюджувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Питання плагиату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view, Положення про виявлення та запобігання плагиату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSgadrPI/view та Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view

Політика щодо визнання результатів здобутих шляхом неформальної освіти:

Неформальна освіта за темами курсу. Форми неформальної освіти: очна (тренінги, майстер-класи, семінари, майстерні тощо), дистанційна (дистанційні курси, семінари, конференції, вебінари).

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» (<https://drive.google.com/file/d/1o0CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Z0z1/view>) допускається зарахування практичних занять, навчальних елементів та отримання додаткових балів при наявності сертифіката (свідоцтва, тощо) отриманого здобувачем у неформальній освіті (курси, тренінги) з вивчення тем охоплених змістовим наповнення курсу.

Таким чином, за умови проходження навчальних тренінгів, в рамках неформальної освіти, на платформі: Prometheus, EdEra, та інших фахових платформах виконання всіх завдань та отримання сертифікату, студент може отримати додатково 5 балів до підсумкової оцінки по освітній компоненті «Топографія з основами гедезії». Оцінювання 0,5 бала за 1 год. навчання за курсом, що відповідає тематиці навчальної дисципліни.

Зустріч зі стейхолдерами та ментарами

Впродовж вивчення курсу під час проведення лекційних та практичних занять а також в позааудиторний час відбуватимуться зустрічі зі стейкхолдерами та менторами. Цінним є можливість проведення тренінгів та вивчення практичного досвіду викладачі в закладах вищої освіти України.

Для здійснення контролю знань студентів викладач заповнює журнал, де вказуються оцінки за кожний навчальний елемент. Журнал зберігається у викладача. За модулями заповнюються відомості рубіжного контролю, які подаються і зберігаються на кафедрі. Скільки для повного забезпечення комунікації з викладачем використовується платформа дистанційного навчання Moodle, то фіксація набраних балів студентом під час вивчення курсу також ведеться у електронному додатку оцінювання на сторінці курсу.

Розподіл балів, які отримують студенти за кожен елемент

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)															Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3								100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	40	100
4	4	4	4	4	6	7	7	2	3	3	3	3	3	3		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

7.1 Базова (основна)

1. Артамонов Б.Б., Штангрет В.П. Топографія з основами картографії : Навчальний посібник. – Львів: Новий Світ – 2000, 2006 – 248 с.
2. Ахоніна, Ю. Ф. Креніда; Донец. нац. техн. ун-т. - 3-є вид., виправл. та доповн. - Донецьк, 2009.–514 с.
3. Білокриницький С.М. Топографія і геодезія. Частина 1. Методичний посібник – Чернівці: Рута, 2001.
4. Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2008. –564 с.
5. Гриб О. М. Геодезія та картографія: конспект лекцій / Одеса: Од.держ. еколог. ун-т, 2017. 102 с. URL: <http://eprints.library.odku.edu.ua/id/eprint/310/>.
6. Гриб О. М. Топографо-геодезичні дослідження водних екосистем. Навчальна практика: навч. пос. / Одеса: Од. держ. еколог. ун-т, 2021, 76 с. Електронний ресурс. URL: <http://eprints.library.odku.edu.ua/id/eprint/9050/>.
7. Дарчук К. В., Мельник А. А. Топографія з основами геодезії : навч.пос. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 148 с.
8. Довідник з основних понять військової топографії ВП 7-30(11).01 - <https://tck.pl.ua/wp-content/uploads/2022/01/Dovidnyk-Topohrafiia.pdf>
9. Жупанський Я.І., Сухий П.О. Соціально-економічна картографія – Тернопіль, 1997, 274 ст.
10. Запара Л.Г. Конспект лекцій з курсу «Картографія з основами топографії» / Л.Г.Запара; Харк. нац. акад. міськ. гос-ва. – Харків: ХНАМГ, 2011. – 54с.
11. Картографічне моделювання: навчальний посібник / Т.І. Козаченко,
12. Картографічні ресурси Інтернет (Методична розробка для студентів) // В.О. Шевченко, Е.Л. Бондаренко, О.М. Селезньов, А.П. Негай – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 28 с.
13. Картографія з основами топографії. Частина I. Топографія : Навчальний посібник для студентів географічних спеціальностей педагогічних університетів / Укладачі : Хаєцький Г. С., Стефанков Л. І. Вінниця, ВДПУ, 2014. 132 с.
14. Картографія: Терміни та визначення. ДСТУ 2757 – 94. – К.: Держстандарт України, 1994 – 96 с.
15. Картографо-топографічний словник-довідник: Навчальний посібник / В.В. Лозинський, Ю.М. Андрійчук: за наукою редакцією проф.. І.П.Ковальчука. – Київ, Львів: НУБІП України; ЛНУ ім.. І. Франка, 2014.- 256 с.
16. Колодєєв Є. І., Гриб О. М. Лабораторний практикум з геодезії: навч.пос. / Одеса: Екологія, 2007. 68 с. URL: <http://eprints.library.odku.edu.ua/id/eprint/347/>.
17. Левицький І.Ю., Фурса Л.С. Українсько-російський картографічний словник. – К., 1997. – 414 с.

18. Лозинський В. В. Топографічні знімання ділянок місцевості. Видання друге, доопрацьоване і доповнене / В. В. Лозинський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 116 с.
19. Любченко В.Є Карта у плині часу. – Вінниця: ДП «ДКФ», 2008. – 160 с.
20. Ляшенко Д.О. Картографія з основами топографії: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. К. : Наук.думка, 2008. 184 с.
21. Ляшенко Д.О. Картографія з основами топографії: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів/ Д.О. Ляшенко.- К.: Наук.думка, 2008.- 184 с.
22. Ляшенко Д.О. Картографія з основами топографії: Навчальний посібник. К., 2006. – 109с.
23. Могильний С. Г. Геодезія: підручник. Ч. 1 / С. Г. Могильний, Ю. М. Гавриленко, Л. І. Ахоніна, Ю. Ф. Креніда; Донец. нац. техн. ун-т. 3-є вид., виправл. та доповн. Донецьк, 2009. 514 с.
24. Могильний С.Г. Геодезія: підручник. Ч. 1 / С. Г. Могильний, Ю. М. Гавриленко, Л. І.
25. Мороз О. І. Топографія. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 220 с
26. Національний атлас України – К.; ДНВП «Картографія», 2007. – 440с., іл.
27. Основи топографії: навч. посіб./ укл. Л. М. Хом'як. – Львів, вид. ЛНУ, 2015. –96.
28. Островський А.Л. Геодезія. Частина друга. Топографія. Навч. посібник. - Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. – 440 с.
29. Островський А.Л. Геодезія. Частина перша. Геодезія. Підручник. - Львів:
30. Пархоменко Г.О., А.М. Молочко. – В.: Аптеке – УЛТД, 1999. – 328 с.
31. Пересадько В.А., Борисенко Л.Я. Шкільний словник-довідник з картографії та топографії. – Харків: Основа, 2004. – 80 с.
32. Пересадько В.А., Борисенко Л.Я. Шкільний словник-довідник з картографії й топографії. – Харків: «Основа», 2004. – 80 с.
33. Ратушняк Г.С. Топографія з основами картографії: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003 – 208 с.
34. Сосса Р.І. – Картографування території України – К., 2005.
35. Сосса Р.І. Картографічні твори, видані ДНВП «Картографія» (1945-2003 р.р.).Бібліографічний покажчик. – К.: ДНВП «Картографія», 2004. – 248 с.
36. Сосса Р.І. Картографування території України: Історія, перспективи, наукові основи. – К.: Наукова думка, 2005. – 292 с.
37. Стукальський В. П., Шаргар О. М. Геодезія : навч. пос. Одеса :ВМВ, 2013. 560 с.
38. Топографія з основами геодезії/ за ред.. А.П. Божок – К.: Вища школа, 1995
39. Топографо-геодезичний практикум. Навчальний посібник / В. І. Ващенко, В. О. Літинський, С. С. Перій. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 428 с.
40. Умовні позначення топографічних карт. – Електронний ресурс. Режим доступу.- [http:// studall.org/all-59735.html](http://studall.org/all-59735.html)

7.1 Допоміжна

1. Вавричин М.Г., Шашкевич Я.Р., Кришталович У.Р. Україна на стародавніх картах. Кінець XV – перша половина XVII ст. – К.: ДНВП «Картографія», 2004. – 208 с. (друге видання – 2006 р.)
2. Ващенко В., Літинський В., Перій С. Геодезичні прилади та приладдя. Навчальний посібник. 3-те видання. – Львів : Євросвіт, 2009. 208 с. : іл
3. Володченко А. , Шевченко В.О. Доісторичні карти України. – Дрезден: Дрезден. техн. ун. – Г., 2005. – 50 с.
4. Гілецький Й, Н. Заблотовська, Я. Скрипник, М. Заячук / Картосхема: Івано-Франківська область. Адміністративний устрій / Картосхему складено на кафедрі географії України та регіоналістики ЧНУ, 2010

7. Задорожній В.В., Матусевич К.М. Основи топографії і картографії. Посібник для вчителів. Вид-во "Радянська школа", Київ – 1977
8. Заячук М., Н. Заблотовська, Я. Атаманюк, Й. Гілецький, Р. Сливка. / Картосхема: Івано-Франківська область. Господарство/ Картосхему складено на кафедрі географії України та регіоналістики ЧНУ ім. Ю. Федьковича та на кафедрі географії та природознавства Прикарпатського ун-ту ім. В. Стефаніка; 2010
9. Заячук М., О. Мартинюк, С. Роман / Картосхема: Закарпатська область. Адміністративний устрій/ Картосхему складено на кафедрі географії України та регіоналістики ЧНУ. – Ужгород, 2011
10. Заячук М., О. Мартинюк, С. Роман / Картосхема Закарпатська область. Фізична поверхня / Картосхему складено на кафедрі географії України та регіоналістики ЧНУ. – Ужгород, 2011
11. Заячук М., О. Мартинюк, С. Роман / Картосхема: Закарпатська область. Населення/ Картосхему складено на кафедрі географії України та регіоналістики ЧНУ. – Ужгород, 2011
12. Земледух Р.М. Картографія з основами топографії. – К. Вища школа, 1993
13. Круль В.П. Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70-80-х рр. XX століття): навч. посібник/ В.П. Круль. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 344 с.
14. Любченко В.Є. Старіння та оновлення географічних карт (Теоретичні розвідки)// Укр. географ. журнал. – 2004. – №2. – С. 46 – 52.
15. Молочко А.М., М.А. Молочко Довершена наукознавча (мовна) концепція картосеміотики: загальна теорія сучасної картографії// Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук-практ. конфер. (м.Київ, 30-31 березня 2018 р.)/ гол. ред. колегії Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 308 – 311.
16. Остроух В.І. Електронні картографічні посібники як форма реалізації інноваційних технологій в освітньому процесі // Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук-практ. конфер. (м.Київ, 30-31 березня 2018 р.)/ гол. ред. колегії Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 311-314.
17. Полякова Н.О. Метричні характеристики сучасних картографічних зображень // Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук-практ. конфер. (м.Київ, 30-31 березня 2018 р.)/ гол. ред. колегії Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 314-317.
18. Потокій М.В. Картографія з основами топографії (практичний курс): Навчальний посібник для студентів географічних спеціальностей – Тернопіль, 1997 – 58 с.
19. Потокій М.В. Короткий виклад курсу "Картографія з основами топографії" Навчальний посібник для студентів географічних спеціальностей. – Тернопіль, 1997 – 72 с.
20. Сімченко С.В. Застосування ГІС Google Earth Pro у вивченні курсу «Картографія з основами топографії» та в навчальному процесі в Херсонському державному університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 245-249.с., С. 245-249.
21. Скрипник Я., М. Заячук / Картосхема : Чернівецька область. Адміністративний устрій / Картосхему складено на кафедрі геодезії, картографії та управління територіями Чернівецького нац-го ун-ту ім. Ю.Федьковича 2010.
22. Цепенда М.В. Методичні вказівки до лабораторних робіт з топографії з основами геодезії. – Чернівці. Рута, 1992 – 28 с.
23. Шевченко В.. Дивосвіт геозображень. – К. Ніка-Центр, 2007. – 252 с.
24. Шевченко В.О., Молочко В.В. Маркетингові дослідження в картографії // Вісник геодезії та картографії. – 2006. – №5. – С. 24-25.